

Жук Назар Олегович

*аспірант кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича*

КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО І СТІЙКОГО РОЗВИТКУ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗМІСТУ І ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ СОЦІОЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

У статті досліджено трансформацію змісту концепцій сталого (sustainable) і стійкого (resilient) розвитку в контексті функціонування сучасних соціоекономічних систем. Проведено порівняльний аналіз принципів, функціонального змісту та прикладних моделей двох концепцій. Особливу увагу приділено аналізу моделей стійкого розвитку, представленому через концепти Triple Bottom Line, кругової та «зеленої» економіки, економіки добробуту, спільного використання ресурсів і «економіки пончика». Обґрунтовано доцільність інтеграції обох підходів як взаємодоповнювальних складових нової парадигми управління розвитком у нестабільному середовищі. Результати дослідження можуть бути використані для формування стратегій соціоекономічної трансформації на регіональному та національному рівнях.

Ключові слова: сталий розвиток, стійкий розвиток, резильєнтність, соціоекономічна система, BANI-світ, моделі розвитку.

Nazar Zhuk

*PhD Student at the Department of Economic Theory,
Management and Administration,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*

CONCEPTS OF SUSTAINABLE AND RESILIENT DEVELOPMENT: TRANSFORMATION OF CONTENT AND PRACTICAL SIGNIFICANCE FOR SOCIO-ECONOMIC SYSTEMS

The article examines the conceptual transformation and practical significance of sustainable and resilient development for modern socio-economic systems. The main objective is to provide a methodological comparison between these two paradigms, outlining their theoretical foundations, implementation mechanisms, and relevance in the context of the 21st-century global challenges. Sustainable development is presented as a long-term strategic framework focused on balancing economic growth, social equity, and environmental sustainability. Rooted in the Brundtland Report (1987) and formalized through the UN Sustainable Development Goals (2015), it provides a normative orientation for inclusive and ecologically responsible development. Resilient development, in contrast, responds to the volatility and complexity of the BANI world (Brittle, Anxious, Non-linear, Incomprehensible). Based on resilience theory (Holling, 1973), it emphasizes adaptive capacity, flexibility, and the ability of systems to absorb shocks and recover functionality during crises. The article shows that resilient development complements the sustainable paradigm by offering operational tools to maintain system viability amid uncertainty. A comparative matrix highlights key differences: sustainable development focuses on strategic goals and ecological limits, while resilient development prioritizes adaptability and crisis response. The study also reviews various models – Triple Bottom Line, Circular Economy, Doughnut Economy, Green and Welfare Economy – demonstrating how they embody both concepts in practice. Theoretically, the article clarifies the distinction between the two concepts; practically, it proposes an integrated approach for policymakers to build hybrid strategies that ensure both long-term sustainability and short-term resilience. The conclusion argues for combining these frameworks to enhance systemic robustness, inclusivity, and development viability in uncertain conditions.

Keywords: sustainable development, resilient development, socio-economic systems, adaptability, BANI world, resilience models.

Постановка проблеми. Наприкінці минулого століття вчені й політики актуалізували проблеми забезпечення сталого розвитку з огляду на перевищення світових ресурсів й запропонували концепцію сталого розвитку. Норвезька політикиня і науковиця Г. Брундтланд була однією з ключових

фігур у формуванні цієї концепції. У 1987 році під її керівництвом Всесвітня комісія з навколишнього середовища та розвитку опублікувала звіт «Наше спільне майбутнє» (відомий як Брундтландський звіт). У цьому звіті вперше офіційно викладена концепція сталого розвитку, яка визначала

© Жук Н.О., 2025

його зміст як «розвиток, що задовольняє потреби нинішнього покоління, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби» [1]. Ця дефініція стала базовою для майбутніх наукових моделей економічного розвитку. Акценти ставилися на екологічні проблеми. У 2015 році Організацією Об'єднаних Націй були ухвалені Цілі сталого розвитку як універсальний заклик до дій щодо скорочення бідності, захисту планети та забезпечення того, щоб до 2030 року усі люди жили в мирі і достатку [2].

У XXI столітті соціоекономічні системи стикаються з багаторівневими викликами, що охоплюють кліматичні зміни, енергетичну нестабільність, політичну поляризацію, соціальні нерівності, технологічну турбулентність і посилення ризиків у BANI-середовищі (Brittle, Anxious, Non-linear, Incomprehensible). Це зумовлює необхідність переосмислення традиційної парадигми сталого розвитку і потребує її доповнення концепцією стійкого (resilient) розвитку, що орієнтована на адаптивність, гнучкість, інституційну готовність та соціальну згуртованість. У науковому дискурсі спостерігається дедалі активніше зіставлення понять «сталий розвиток» (sustainable development) як стратегічного бачення гармонійної взаємодії економіки, соціуму та довкілля, і «стійкий розвиток» (resilient development), що акцентує на здатності систем протистояти шокам і швидко відновлюватися. Як зазначили автори звіту «Sustainable Development Report 2024», «...індекси сталого розвитку мають враховувати не лише рівень досягнутих цілей, а й вразливість суспільств до багатовимірних криз» [3]. Відтак, важливо прокоментувати та здійснити порівняльний аналіз змістових акцентів обох концепцій і виявити їх потенціал у контексті соціоекономічної трансформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Першою системною спробою окреслити межі економічного зростання в умовах обмежених ресурсів стало дослідження «Межі зростання» (1972), підготовлене на замовлення Римського клубу. У ньому наголошувалося: «Якщо сучасні тенденції внаслідок зростання населення, індустріалізації, забруднення, виробництва харчових продуктів і виснаження ресурсів триватимуть без змін, то людство досягне меж зростання на планеті Земля протягом наступного століття» [4]. Цю думку розвинув Г. Дейлі – автор концепції «екологічної економіки», який стверджував: «Безмежне зростання в обмеженому світі є неможливим. Ми повинні перейти до економіки, де кількісний ріст більше не є метою, але якісний розвиток стає основним» [2]. Ідея необхідності переорієнтації розвитку на збалансованість і довгострокову життєздатність була втілена у концепції сталого розвитку, яка поєднує економічні, соціальні та екологічні виміри. Стратегію сталого розвитку було задекларовано на Конференції ООН у Ріо-де-Жанейро (1992),

а її системна архітектура остаточно оформилася у 2015 році на Саміті ООН у Нью-Йорку, де було прийнято 17 Цілей сталого розвитку (ЦСР), розрахованих до 2030 року [5].

Разом із тим, виклики BANI-світу зумовили інтерес до концепції резильєнтності – здатності соціоекономічних систем адаптуватися до шоків, зберігати функціональність та відновлюватися. У цьому контексті важливою стала думка С. Холлінга, який ще у 1973 році визначив резильєнтність як показник динаміки, що відображає швидкість повернення системи в стабільний стан після шоку. У XXI столітті ця концепція набула особливого значення для економістів, що розглядають її як механізм адаптивного управління в умовах невизначеності, криз і структурних трансформацій [6]. Українські дослідники Хаустова В. Є. і Решетняк О. І. визначають резильєнтність як здатність економічної системи, що виявляється після події, поглинати або пом'якшувати негативні наслідки, переналаштовуватися та відновлюватися завдяки внутрішнім адаптивним властивостям після шоків різного характеру. Концепція резильєнтного розвитку враховує складність і непередбачуваність сучасного світу, орієнтуючись на створення підходів, що дозволяють не тільки переживати стрес і нестабільність, але й розвиватися в цих умовах [7].

Водночас сучасна логіка розвитку вимагає переходу від резильєнтності як тактичного інструменту до стійкого розвитку як стратегічної цілі. У Sustainable Development Report 2024 наголошується: «У світі, що виходить за межі адаптації, країни мають трансформувати свою соціальну інфраструктуру, щоб перейти від резильєнтності до структурної стійкості. Це вимагає не лише зміцнення інституцій, а й глибоких змін у логіці політичного й економічного планування» [3].

Отже, стійкий розвиток розглядається не як реакція на кризи, а як профілактика ризиків, не виживання, а цілеспрямоване зростання. Його реалізація передбачає інституціоналізацію цінностей довіри й справедливості, посилення крос-секторальної взаємодії. У публікаціях українських вчених стійкість пов'язується переважно з регіональним менеджментом (Кудріна О.Ю.) [8]. та формуванням інтегрованої архітектури ризик-менеджменту організацій (зокрема, Стешенко Т.В., Кречик А.С., Кривець О.В. та ін.) [9]. Сучасна концепція стійкого розвитку обґрунтовує механізми гнучкого управління для досягнення сталого розвитку.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Як свідчить попередній аналіз, сталість і резильєнтність визначають бажані цілі економічного розвитку та принципи їх забезпечення в умовах нестабільного світу. Завдання ж полягає у створенні моделі економічного розвитку, здатної забезпечити стійкість розвитку економіки та досягнення поставлених цілей. Стийкий розвиток означає

витривалість та здатність системи пристосовуватися до змін, зберігати стабільність в умовах криз, протистояти зовнішнім впливам та витримувати негативні чинники. Це означає, що система може продовжувати існувати й функціонувати навіть у складних умовах. У цьому випадку акцент робиться на довговічності та здатності системи зберігати функціональність. Стійкий розвиток створює умови для тривалої стабільності, а резильєнтний розвиток допомагає підтримувати цю стабільність в умовах непередбачуваних змін або кризових ситуацій. Проблема методологічного характеру полягає у розмежуванні наведених концепцій з таких причин: ці поняття часто ототожнюють, що створює плутанину в перекладах міжнародних документів, зокрема Цілей сталого розвитку ООН; немає чітких критеріїв і показників для розмежування обох концепцій у реальних соціоекономічних умовах.

Мета статті – здійснити методологічне порівняння концепцій сталого і стійкого розвитку, показати трансформацію їх змісту та обґрунтувати практичне значення для пояснення моделей функціонування соціоекономічних систем.

Виклад основного матеріалу дослідження. Концепція сталого розвитку виступає головною парадигмою, що визначає принципи господарювання в умовах обмежених ресурсів. Основними принципами раціонального використання в контексті сталого розвитку є: «нульовий рівень» споживання природних ресурсів; відповідність антропогенного навантаження ресурсному потенціалу певного регіону; збереження цілісності природних екосистем у процесі їх господарського використання; збереження природного кругообігу речовин у процесі антропогенної діяльності; погодження виробничого й природного ритмів; пріоритетність екологічної оптимальності на довгострокову перспективу. Сталий розвиток більше пов'язаний з інтеграцією довгострокового розвитку і збереження природних ресурсів, соціальної справедливості й економічного зростання для теперішніх та майбутніх поколінь. Концепцію сталого розвитку покладено в основу усіх постіндустріальних моделей розвитку. Вона ґрунтується на п'яти принципах: 1) екологізації, 2) екоресурсної ємності (обмежень в експлуатації природних ресурсів), 3) соціальної рівноправності у задоволенні елементарних потреб, 4) сталого споживання та виробництва (співвіднести споживання з екологічними можливостями планети), 5) коеволюції (постійної взаємодії людства і природи). Таким чином, сталий розвиток задає стратегічний орієнтир, що означає довгострокову ціннісно-цільову рамку, в межах якої повинні функціонувати сучасні соціоекономічні системи. Це орієнтир не тільки для зростання, а й для забезпечення життєздатності, інклюзивності та екологічної відповідальності суспільства.

Стійкий розвиток забезпечує механізми досягнення цього орієнтиру в умовах нестабільного та

змінного середовища. Вони не суперечать, а доповнюють один одного: сталий розвиток визначає, яким має бути бажаний стан системи, тоді як стійкий розвиток забезпечує її життєздатність на шляху до цього стану. У сучасних дослідженнях ці концепції дедалі частіше розглядаються у взаємозв'язку, як взаємодоповнювальні компоненти єдиної теорії динамічного розвитку. Концепцію стійкого розвитку доцільно представити у вигляді моделі, оскільки саме модель дозволяє системно враховувати взаємозв'язки між економікою, соціальними процесами та екологічними обмеженнями, забезпечує кількісну й якісну оцінку сценаріїв, сприяє розробці стратегій сталого використання ресурсів з урахуванням потреб майбутніх поколінь, адаптується до конкретних умов регіону або галузі та орієнтована на довгострокове розв'язання структурних проблем.

Відомі декілька моделей, які на сьогодні вважаються моделями стійкого розвитку:

1. Тристороння модель стійкого розвитку (Triple Bottom Line – TBL), розроблена Дж. Елкінгтоном у 1994 р. Вона ґрунтується на вимірюванні ефективності бізнесу за трьома критеріями: економічним, екологічним і соціальним впливом. Дж. Елкінгтон стверджує, що бізнес повинен не тільки генерувати прибуток, але й дбати про планету та людей. Це одна з найпоширеніших концепцій стійкого розвитку, що враховує три ключові аспекти: економічну, соціальну та екологічну стійкість.

2. Кругова економіка (Circular Economy), яку популяризували такі науковці, як Уолтер Р. Стаел і Мері Габберт, а також Фонд Еллен МакАртур. Її мета полягає в мінімізації відходів і постійному використанні ресурсів шляхом їх повторного обігу. Циркулярна економіка прагне створити замкнені цикли виробництва. Основні принципи включають: зменшення відходів, переробку ресурсів, подовження життєвого циклу продуктів. Кругова економіка зосереджується на ресурсній ефективності, що є ключовим компонентом стійкого економічного розвитку.

3. Зелена економіка (Green Economy), яку обґрунтували економісти-екологи Г. Дейлі та Н. Стерн, орієнтована на зниження негативного впливу на навколишнє середовище, а також на стимулювання економічного зростання через «зелені» інновації: збільшення інвестицій у відновлювані джерела енергії, енергоефективність та ресурсозбереження, розвиток екологічно чистих технологій.

4. Модель спільної економіки (Sharing Economy), що заснована на принципі використання спільних ресурсів та послуг для максимізації їх ефективності. Її обґрунтували Рейчел Ботсман та Рю Роджерс, які написали книгу «What's Mine Is Yours: The Rise of Collaborative Consumption» (2010). Вони розглядають спільну економіку як альтернативу традиційним моделям споживання, де власність замінюється доступом. Вони стверджують, що спільне споживання – це економічна модель, що спирається на

довіру між людьми, а не на власність. Ця модель ґрунтується на концепції економіки доступу, де ресурси надаються у тимчасове користування через певні платформи.

5. Модель економіки добробуту (Welfare Economy) – це теоретичний підхід, який вивчає, як ресурси можуть бути розподілені для досягнення максимального суспільного добробуту. Вона аналізує економічні політики та механізми ринку з точки зору їх здатності забезпечити ефективний та справедливий розподіл благ, враховуючи як індивідуальні потреби, так і загальний суспільний інтерес. Її принципами є ефективність за Парето (коли неможливо поліпшити добробут одного індивіда, не погіршуючи добробут іншого); справедливість у розподілі; втручання держави, коли ринок не забезпечує ефективність розподілу. Вона орієнтована на забезпечення соціальних гарантій, зменшення нерівності та підвищення рівня життя через державну підтримку та інвестиції в соціальну інфраструктуру. Ці ідеї представлено у працях А. Пігу, В. Баумоля, концепціях К. Ероу. В. Беверідж став ключовою фігурою у розробці концепції «держави добробуту». Його відомий «Беверіджівський план» (1942) визначив основні напрями створення соціальної системи в Британії після Другої світової війни, закладаючи фундамент сучасних систем соціального захисту. Лауреат Нобелівської премії з економіки Г. Мюрдаль наголошував на важливості рівності та соціальної політики. Він вважав, що соціальний прогрес можливий тільки через державну політику, що гарантує рівні можливості для всіх.

6. Економіка пончика (Doughnut Economy), запропонована К. Рейворд (2012). Ця модель орієнтована на побудову економіки, яка забезпечує задоволення базових потреб людини, не перевищуючи екологічних меж. Модель має соціальний фундамент (бо економіка повинна забезпечувати мінімальні соціальні стандарти – здоров'я, освіту, гідну працю, рівність), а також екологічну стелю, (бо економічна діяльність має залишатися в межах екологічної безпеки), щоб уникнути негативних наслідків для довкілля.

Наведені моделі є прикладами різних підходів до стійкого економічного розвитку, орієнтованих на баланс між економічними вигодами, соціальними потребами та екологічною стійкістю. Кожна з них підкреслює важливість інтеграції соціальних, економічних та екологічних аспектів у сучасних економічних системах. Вони слугують концептуальними інструментами, що допомагають описувати, аналізувати та передбачати економічні процеси в різних умовах.

Концепції сталого та стійкого розвитку мають спільну мету – забезпечення життєздатності соціально-економічних і екологічних систем у сучасному світі, однак відрізняються за змістом, принципами реалізації та функціональним призначенням. Сталий розвиток (sustainable development) – це стратегічна концепція, що орієнтована на досягнення балансу

між економічним зростанням, соціальною справедливістю та збереженням довкілля для сучасного і майбутніх поколінь. Його засадничі принципи включають екологізацію економіки, задоволення базових потреб населення, обмеження у використанні природних ресурсів, сталий характер споживання й виробництва, а також коеволюцію людини і природи. Концепція стійкого розвитку акцентує увагу на досягненні довгострокових цілей за допомогою гармонійного функціонування соціальних, економічних та екологічних систем у межах біосферної ємності планети, ґрунтуючись на ідеї взаємозв'язку між теперішнім і майбутнім.

У свою чергу, стійкий розвиток (resilient development) виникає як відповідь на загрози сучасного світу VUCA та BANI – тобто світу, що характеризується високою непередбачуваністю, нестабільністю, складністю та тривожністю. Його головним змістом є здатність систем адаптуватися до змін, протистояти зовнішнім збуренням, відновлюватися після криз і зберігати функціональність. Якщо сталий розвиток визначає нормативні орієнтири, тобто задає цілі, то стійкий розвиток виконує тактичну функцію, забезпечуючи механізми досягнення цих цілей в умовах непередбачуваності (Таблиця 1).

Висновки. Взаємозв'язок між цими двома концепціями є доповнювальним: сталий розвиток є стратегічною парадигмою, що обґрунтовує принципи та напрями господарювання у межах екологічних і соціальних обмежень, а стійкий розвиток забезпечує гнучкість і адаптивність систем для реалізації цих принципів у динамічному середовищі. У цьому сенсі резильєнтний розвиток підтримує сталість, реагуючи на кризи, адаптуючись до нових умов і зберігаючи функціональність навіть під тиском зовнішніх загроз, таких як війни, кліматичні катастрофи, пандемії чи економічні шоки. Обидві концепції реалізуються через відповідні моделі. Сталий розвиток уособлюється у таких моделях, як триєдина модель Triple Bottom Line (TBL), циркулярна економіка, зелена економіка, економіка пончика, економіка добробуту та спільна економіка. Вони структурують підходи до поєднання економічної ефективності, соціальної рівності та екологічної безпеки. Стійкий розвиток, у свою чергу, не має жорстко формалізованої моделі, але передбачає розвиток механізмів гнучкого управління, мобілізації локальних ресурсів, зміцнення спільнот, впровадження інновацій та забезпечення соціальної інклюзії. Концепція сталого розвитку визначає цілі та принципи, які мають бути досягнуті, а концепція стійкого розвитку забезпечує здатність економічних, соціальних та екологічних систем реалізувати ці принципи, зберігаючи життєздатність у кризових умовах. Їх інтеграція є необхідною умовою формування сучасної парадигми економічного розвитку, яка здатна відповідати на виклики нестабільного світу та забезпечити безперервний прогрес людства.

Таблиця 1

Порівняльна таблиця концепцій сталого і стійкого економічного розвитку

Критерій	Сталий розвиток (Sustainable Development)	Стійкий розвиток (Resilient Development)
Основна мета	Баланс між економічними, соціальними та екологічними потребами	Адаптація до змін, витривалість і функціонування в умовах криз
Тип викликів	Ресурсна обмеженість, екологічні ризики	VUCA/BANI: непередбачуваність, нестабільність, складність
Ключові принципи	Екологізація, соціальна рівність, сталий споживчий патерн	Гнучкість, інновації, взаємодія, локальні ресурси
Теоретичне підґрунтя	Звіт Брундтланд (1987), Римський клуб, Triple Bottom Line	Резильєнтність (Холлінг, 1973), сучасна економіка шоків
Модель розвитку	Ідеальна модель майбутнього балансу	Реалістична модель життєздатності у змінному середовищі
Тип підходу	Стратегічний, довгостроковий	Тактичний, оперативний
Орієнтація на майбутнє	Фокус на збереженні можливостей для майбутніх поколінь	Фокус на адаптації та виживанні в умовах невизначеності
Здатність до адаптації	Обмежена	Висока
Форма реалізації	Формалізовані міжнародні програми та цілі (ЦСР ООН)	Механізми гнучкого управління, локальні ініціативи
Типові моделі	TBL, Циркулярна економіка, Зелена економіка, Економіка добробуту, Пончика	Моделі адаптивного управління, механізми відновлення, соціальна інклюзія. Соціоекономіка

Джерело: складено автором

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Брундтланд Г. Х. Наше спільне майбутнє. Всесвітня комісія з довкілля та розвитку. Оксфорд : Oxford University Press, 1987.
2. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development : resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda>
3. Sachs J. D., Schmidt-Traub G., Kroll C., Lafortune G., Fuller G. Sustainable Development Report 2024. Cambridge : Cambridge University Press, 2024. URL: <https://files.unsdsn.org/sustainable-development-report-2024.pdf>
4. Meadows D. H., Meadows D. L., Randers J., Behrens III W. W. The Limits to Growth. New York : Universe Books, 1972.
5. Daly H. E. Steady-State Economics: Second Edition With New Essays. Washington : Island Press, 1991.
6. Christopherson S., Michie J., Tyler P. Regional resilience: theoretical and empirical perspectives. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*. 2010. Vol. 3, Issue 1. P. 3–10. DOI: <https://doi.org/10.1093/cjres/rsq004>
7. Хаустова В. Є., Решетняк О. І. Резильєнтність економіки: сутність і виклики для України. *Бізнес Інформ*. 2023. № 7. С. 30–42.
8. Kudrina O. Yu. Формування моделі стійкого розвитку економіки регіону: соціально-економічні проблеми регіонального розвитку. *Economics and Law*. 2024. Т. 31, № 3. С. 136–143. URL: <https://nasu-periodicals.org.ua/index.php/economiclaw/article/view/9172>
9. Стещенко Т. В., Кречик А. С., Кривець О. В. Стійкість територіальних громад в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2025. Т. 1, № 88. С. 197–202. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.1.28>

REFERENCES

1. Brundtland, G. H. (1987). *Our Common Future*. World Commission on Environment and Development. Oxford University Press.
2. United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development*. Available at: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>
3. Sachs, J. D., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G., & Fuller, G. (2024). *Sustainable Development Report 2024*. Cambridge University Press. Available at: <https://files.unsdsn.org/sustainable-development-report-2024.pdf>
4. Meadows, D. H., Meadows, D. L., Randers, J., & Behrens III, W. W. (1972). *The Limits to Growth*. Universe Books.
5. Daly, H. E. (1991). *Steady-State Economics: Second Edition With New Essays*. Island Press.
6. Christopherson, S., Michie, J., & Tyler, P. (2010). Regional resilience: Theoretical and empirical perspectives. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, 3 (1), 3–10. DOI: <https://doi.org/10.1093/cjres/rsq004>
7. Khaustova, V. Ye., & Reshetnyak, O. I. (2023). Rezyliientnist' ekonomiky: sutnist' i vyklyky dlia Ukrainy [Economic resilience: Essence and challenges for Ukraine]. *Biznes Inform*, (7), 30–42.
8. Kudrina, O. Yu. (2024). Formuvannia modeli stiikoho rozvytku ekonomiky rehionu: sotsialno-ekonomichni problemy rehionalnoho rozvytku [Formation of a model of sustainable regional economic development]. *Economics and Law*, 31 (3), 136–143. Available at: <https://nasu-periodicals.org.ua/index.php/economiclaw/article/view/9172>

9. Steshenko, T. V., Krechyk, A. S., & Kryvets, O. V. (2025). Stiykist' terytorial'nykh hromad v Ukraini [Resilience of territorial communities in Ukraine]. *Naukovyi Visnyk Uzhhorods'koho Natsional'noho Universytetu. Seriya: Pravo*, 1 (88), 197–202. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.1.28>

Стаття надійшла: 19.07.2025

Стаття прийнята: 04.08.2025

Стаття опублікована: 28.11.2025